

**URZĄD
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W GDAŃSKU**

80-824 GDAŃSK, UL. PODWALE PRZEDMIEJSKIE 30

TEL. (0-58) 346-29-32, TEL/FAX (0-58) 346-29-33, TEL. CENTRALA (0-58) 301-50-21

E-MAIL: GDANSK@UOKIK.GOV.PL

Gdańsk, 18 sierpnia 2000r.

RGD.5003-101/99/00/AW

DECYZJA NR RGD. 23/2000

Na podstawie art. 104 K.p.a. oraz art. 8 ust. 1, w związku z art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (jednolity tekst: Dz.U. z 1999r. Nr 52, poz. 547 ze zmianami), po rozpoznaniu sprawy wszczętej z wniosku Spółdzielni Mieszkaniowej „Dolna Odra” w Gryfinie przeciwko Energetyce Szczecińskiej S.A. w Szczecinie, nakazuje się skarżonemu przedsiębiorcy zaniechanie stosowania praktyki monopolistycznej polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku dostaw energii elektrycznej poprzez odmowę partycypacji w kosztach budowy odcinków sieci i urządzeń energetycznych na Osiedlu „Południe” w Gryfinie, zrealizowanych kosztem i staraniem skarżącej Spółdzielni, oraz nałożenie na nią obowiązku nieodpłatnego ich przekazania na rzecz skarżonej.

UZASADNIENIE

Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynął wniosek Spółdzielni Mieszkaniowej „Dolna Odra” w Gryfinie, o wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie stosowania przez Energetykę Szczecińską S.A. praktyk monopolistycznych, wyczerpujących – zdaniem wnioskodawcy – dyspozycję art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów.

Jak wynika z uzasadnienia wniosku, Spółdzielnia – jako inwestor budownictwa mieszkaniowego Osiedla „Południe” w Gryfinie – dnia 18 listopada 1987r. podpisała z Energetyką Szczecińską S.A. (dawniej: Zakład Energetyczny Szczecin S.A.) umowę Nr [...] na budowę sieci energetycznej i trafostacji, których koszty realizacji miała pokryć skarżona Spółka.

Pismem z dnia 7 lutego 1990r. dostawca energii poinformował, iż nie jest w stanie wywiązać się z obowiązku sfinansowania wszystkich rzeczywistych kosztów realizacji sieci, którego dotyczyła umowa i zaproponował podpisanie nowej umowy, w której ZES S.A. (inwestor) upoważniłby Spółdzielnię (inwestora zastępczego) do wystąpienia o umarzalny kredyt bankowy na realizację zadania inwestycyjnego, a Spółdzielnia miałaby zobowiązać się do nieodpłatnego przekazania wybudowanych urządzeń na rzecz ZES S.A.

Spółdzielnia, mając na uwadze termin zakończenia zaawansowanej już inwestycji, przystała na zaproponowane przez Zakład Energetyczny S.A. warunki i dnia 05 marca 1990r. podpisała nową umowę Nr [...].

Wybudowana sieć energetyczna oraz stacje transformatorowe, protokołem odbioru linii kablowej z dnia 19 maja 1992r., zostały przyłączone do sieci. Łączna wartość urządzeń dwóch stacji transformatorowych SN wraz z linią kablową 15/0,4 kV oraz dwóch sieci energetycznych 0,4 kV o długości odpowiednio 1036 mb oraz 1104 mb kabla YAKY 4x120 wynosiła [...] zł (przed denominacją).

W ostatnim kwartale 1992r. Spółdzielnia dostarczyła Zakładowi do zatwierdzenia protokoły przekazania środków trwałych oraz notę księgową [...], domagając się zwrotu poniesionych kosztów na inwestycję. Zakład, pismem z dnia 5 listopada 1992r., odmówił podpisania protokołów ze względu na brak w nich klauzuli o nieodpłatnym przekazaniu środków. Odmówił również zapłaty kwoty wynikającej z noty księgowej powołując się na wynikający z umowy warunek nieodpłatnego przekazania urządzeń.

W latach 1996-1997 wnioskodawczyni trzykrotnie bezskutecznie upominała się o odesłanie zatwierdzonych dowodów przekazania środków trwałych.

Spółdzielnia, powołując się na art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne, pismem z dnia 18 listopada 1998r wniosła o dokonanie przez Zakład odpłatnego przejęcia sieci energetycznej i stacji transformatorowych. W odpowiedzi z dnia 17 marca 1999r. Zakład nie uwzględnił żądania Spółdzielni wskazując na fakt, iż sporne sieci i urządzenia zostały przyłączone do sieci w 1992r. wobec czego przepis art. 66 ustawy Prawo energetyczne nie ma zastosowania, gdyż zgodnie z art. 49 i 191 Kodeksu Cywilnego z mocy prawa stały się własnością Zakładu.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu argumentacji Spółdzielni Mieszkaniowej „Dolna Odra” w Gryfinie, wszczął w dniu 5 listopada 1999r. postępowanie administracyjne przeciwko Energetyce Szczecińskiej S.A. w Szczecinie pod zarzutem nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku dostaw energii elektrycznej poprzez odmowę partycypacji w kosztach budowy odcinków sieci energetycznej wysokiego i niskiego napięcia (wraz z dwiema stacjami transformatorowymi na Osiedlu „Południe” w Gryfinie) zrealizowanych kosztem i staraniem skarżącej Spółdzielni, tj. zachowań mogących stanowić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o przeciwdziałaniu [...].

Energetyka Szczecińska, ustosunkowując się do postawionych jej zarzutów i wnosząc o ich oddalenie, podniosła następujące argumenty:

- Budowa przyłącza i budowa lub rozbudowa sieci w zakresie niezbędnym dla przyłączenia obiektów Spółdzielni, nie była przewidziana w planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego.
- Spółdzielnia nie przedstawiła dowodów wskazujących, że sfinansowanie budowy urządzeń nastąpiło z własnych środków, które nie zostały jej w żaden sposób zwrócone bądź umorzone.
- Umowa z dnia 05 marca 1990r. zawarta była w czasie obowiązywania ustawy o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym w gospodarce narodowej i po ogłoszeniu obecnej ustawy, a mimo to Spółdzielnia nie kwestionowała jej postanowień.
- *„Zakłady Energetyczne nie mogą ponosić negatywnych konsekwencji przestrzegania bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa. Chodzi w szczególności o art. 49 Kodeksu Cywilnego”.* Rozliczenie pomiędzy zakładami Energetycznymi a osobami, które wybudowały obiekty i

urządzenia energetyczne (...) winno nastąpić na gruncie prawa cywilnego.

- Przepis art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o przeciwdziałaniu [...] nie może mieć zastosowania do kontraktów zawieranych 10 lat temu.
- *„Argumenty podnoszone przez Spółdzielnię (...), mające świadczyć o działaniach monopolistycznych Zakładów Energetycznych są próbą przerzucania skutków błędnych decyzji podjętych przez inwestora na Zakłady. Przymus w jakim znalazła się Spółdzielnia nie jest wynikiem działań Zakładów ale tym, że (...) przyjęła na siebie zobowiązania nie wiedząc czy będzie w stanie je zrealizować”.*
- *„Spółdzielnia podpisując umowę działała w złej wierze z góry przyjmując, że jej nie będzie wykonywać”.*

W odpowiedzi na argumenty strony skarżonej Wnioskodawca przedstawił potwierdzoną kopię decyzji Głównego Architekta Wojewódzkiego nr UAM III/D/8380/388/83/87 z dnia 19 listopada 1987r. zatwierdzającej ogólny plan zagospodarowania terenu Osiedla „Południe” w Gryfinie przy ul. Bohaterów Stalingradu (obecnie ul. Łużyckiej), dla potrzeb którego wykonana została sporna sieć energetyczna, z której wynika, iż plan ten był zgodny z planem ogólnym zagospodarowania przestrzennego miasta Gryfino, zatwierdzonym przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie uchwałą nr 114/1553/72 z dnia 28 grudnia 1972r. Na podstawie powyższej decyzji, dnia 30 grudnia 1987r. wydano decyzję o udzieleniu pozwolenia na budowę spornego osiedla. Zatwierdzenie planu ogólnego zagospodarowania terenu osiedla obejmowało także sieć energetyczną, gdyż jej projekt stanowi element obowiązkowy projektu budowlanego zatwierdzonego decyzją o pozwoleniu na budowę, a wykonanie sieci infrastruktury energetycznej jest jedną z koniecznych prac przygotowawczych do budowy.

Ponadto wnioskodawczynie przedstawiła stosowne dokumenty, z których wynika, iż koszty budowy sieci energetycznej, jak i pozostałych nie objętych zaciągniętym kredytem składników osiedla „Południe”, pokryte zostały z wkładów mieszkaniowych lub budowlanych wniesionych przez członków Spółdzielni, którym przydzielono mieszkania na przedmiotowym osiedlu.

Spółdzielnia nie otrzymała z banku kredytu umarzalnego na budowę sieci energetycznej, gdyż w chwili podpisywania drugiej umowy z Zakładem Energetycz-

nym nie obowiązywały już przepisy przewidujące możliwość udzielenia takiego kredytu. Ustawa z dnia 28 grudnia 1989r. o uporządkowaniu stosunków kredytowych (Dz.U. Nr 74, poz. 440 z późn. zm.) w art. 5 uchyliła przepisy wykonawcze rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1988r. w sprawie ogólnych zasad udzielania kredytów bankowych na cele mieszkaniowe (Dz.U. 89, Nr 1 poz. 1 z późn. zm) wydanego na podstawie art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 26 lutego 1982r. prawo bankowe (Dz.U. Nr 7, poz.56 z późn. zm.). Tak więc nieaktualnym stał się zapis § 9 ust. 3 w/w rozporządzenia przewidującego, iż kredyt na budowę podstawowych urządzeń wolno stojących towarzyszących budownictwu mieszkaniowemu i infrastruktury technicznej udzielony inwestorowi lub upoważnionemu przez niego inwestorowi zastępczemu na sfinansowanie urządzeń oraz sieci energetycznych i gazowych w granicach lokalizacji budownictwa mieszkaniowemu, podlega umorzeniu po jego zrealizowaniu i rozliczeniu budowy.

Zdaniem wnioskodawczynie, umowa z dnia 05 marca 1990r. zawierała postanowienie o świadczeniu niemożliwym do spełnienia, gdyż od 1 stycznia 1990r. kredyty umarzalne nie były udzielane ze wskazanych wyżej powodów.

W toku postępowania Urząd zwrócił się do skarżonego Zakładu o przedstawienie wyliczeń obrazujących jak w świetle obowiązujących przepisów Prawa energetycznego i odpowiednich przepisów wykonawczych wyglądałoby wzajemne rozliczenie stron, gdyby sporną inwestycję budowano aktualnie.

W odpowiedzi z dnia 7 kwietnia 2000r. przedstawiono wielkość opłaty przyłączeniowej, która obliczona według stawek opłat ryczałtowych wyniosłaby [...] zł, a według kosztów rzeczywistych [...] zł.

MAJĄC NA WZGLĘDZIE ZEBRANY MATERIAŁ DOWODOWY ORGAN ANTYMONOPOLOWY ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

W świetle akt sprawy organ antymonopolowy rozpatrzył, czy działania Energetyki Szczecińskiej S.A. można uznać za przejaw stosowania praktyki monopolistycznej, określonej w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej.

Przepis ten stanowi, że za praktyki monopolistyczne uznaje się nadużywanie pozycji dominującej na rynku, charakteryzujące się określonymi poniżej znamionami, które należy interpretować jako przesłanki konieczne zachodzące w warunkach koniunkcji, tj.:

- zajmowanie przez stronę umowy pozycji dominującej na rynku,
- uciążliwy charakter warunków umowy,
- narzucanie tych warunków kontrahentowi,
- osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści przez przedsiębiorcę dominującego.

Warunkiem koniecznym zastosowania ustawy antymonopolowej jest ustalenie rynku właściwego w danej sprawie, czyli tzw. rynku relewantnego, gdyż właśnie na nim ujawniają się praktyki monopolistyczne, będące przejawem wykorzystywania i nadużywania siły i władzy rynkowej przez przedsiębiorcę-dominanta.

Uznać należy, że w przedmiotowej sprawie rynkiem właściwym jest lokalny rynek dostaw energii elektrycznej, ograniczony terytorialnie do miasta Gryfino. Na tak określonym rynku skarżony przedsiębiorca zajmuje kwalifikowaną pozycję rynkową określoną art. 2 pkt 6 ustawy antymonopolowej, która daje mu określoną władzę rynkową i – wobec braku jakiegokolwiek konkurencji – również realną, silną przewagę kontraktową nad pozostałymi uczestnikami obrotu; okoliczności te przesądzają o możliwości zastosowania wobec niego przepisów art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o przeciwdziałaniu [...].

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem UOKiK oraz Sądu Antymonopolowego za uciążliwy warunek umowy należy uznać każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron umowy ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Ustalenia te powinny być dokonywane według kryteriów obiektywnych.

Narzucanie uciążliwych warunków umowy musi mieć charakter przymusowy, wymuszony przez przedsiębiorcę dominującego posiadaną przez niego pozycją rynkową, przy czym kryterium odróżniającym od sytuacji, kiedy mamy do czynienia z dobrowolnymi ustaleniami w granicach swobody umów z art. 353 K.c. stanowi zasada racjonalnego postępowania kontrahenta przedsiębiorcy dominującego (patrz:

Gronowski S., Ustawa antymonopolowa. Komentarz, Warszawa 1996, s. 134). Nieuzasadnione korzyści mają z reguły postać nadwyżki finansowej (co nie jest jednoznaczne z opłacalnością gospodarczą) uzyskanej w wyniku zachwiania zasady ekwiwalentności świadczeń w relacjach z kontrahentami, których dominant nie osiągnąłby w warunkach istnienia rynku w pełni konkurencyjnego.

Przedmiot toczącego się przed organem antymonopolowym sporu dotyczy przede wszystkim zasad przejścia przez dostawcę energii efektów inwestycji energetycznej zrealizowanej – co nie budzi wątpliwości – kosztem i staraniem skarżącej Spółdzielni.

Odnosząc się do tak postawionej kwestii, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów przyjął, że podstawą, na której powinny być oparte uregulowania związane z finansowaniem spornych inwestycji, są stosunki własnościowe, wziął pod uwagę w szczególności stanowisko Trybunału Konstytucyjnego, który w uchwale z dnia 4 grudnia 1991r. (Dz.U. Nr 116, poz. 507) w sprawie wykładni art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984r. o gospodarce energetycznej (Dz.U. Nr 21, poz. 96 z późniejszymi zmianami) stwierdził, że działania związane z podłączeniem instalacji i urządzeń energetycznych do przedsiębiorstwa energetycznego oraz ich eksploatacją wywierają określone skutki w sferze prawa własności, a właściwymi dla ich oceny są art. 49 i 191 Kodeksu Cywilnego.

Zgodnie z art. 49 *„urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania wody, pary, gazu, prądu elektrycznego oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych gruntu lub budynku, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa lub zakładu.”* Nie ulega wątpliwości, że przeznaczeniem spornych urządzeń energetycznych jest realizacja celów określonych w tym artykule. Urządzenia te, należąc początkowo do *„części składowych gruntu lub budynku”*, z chwilą połączenia go w sposób trwały z przedsiębiorstwem (tu: Zakładem) stały się jego integralną częścią i – równocześnie – przestały być częścią składową nieruchomości, na której zostały zbudowane, czyli – jak ujął to Sąd Antymonopolowy w jednym z wyroków (w sprawie z odwołania Łódzkiego Zakładu Energetycznego S.A. w Łodzi przeciwko Urzędowi, sygn. akt XVII Amr 2/95) – wejście urządzeń w skład przedsiębiorstwa energetycz-

nego nastąpiło „na skutek samej akcesji urządzeń z siecią, dokonanej w taki sposób, że połączone urządzenie stało się częścią zakładu.”

Z kolei art. 191 Kodeksu Cywilnego stanowi, że „własność nieruchomości rozciąga się na rzecz ruchomą, która została połączona z nieruchomością w taki sposób, że stała się jej częścią składową.” Wynika stąd, że wraz z przejęciem przez dostawcę z dnia 19 maja 1992r. spornych elementów infrastruktury energetycznej (za taką datę należałoby przyjąć datę sporządzenia protokołu odbioru linii kablowej) nastąpiło równoczesne przeniesienie prawa własności na Zakład Energetyczny.

Należy jednakże podnieść, iż Trybunał Konstytucyjny w powołanej wyżej uchwale z roku 1991 nie wykluczył możliwości obciążenia kosztami inwestycji wyłącznie odbiorcy, bowiem – jak to wynika z uzasadnienia uchwały - „obecnie zainteresowane strony mogą stosownie do zasady swobody umów określać w drodze porozumienia kto ma ponosić te koszty.....”. Wskazana przez TK fundamentalna zasada gospodarki wolnorynkowej określona jest przepisem 353¹ K.c., który stanowi, że strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie, ani zasadom współżycia społecznego. Nie ulega przy tym żadnym wątpliwości, że granice wolności umów wyznaczone są m.in. ustawą o przeciwdziałaniu [...], której przepisy zakazują m.in. nadużywania pozycji dominującej na rynku poprzez narzucanie uciążliwych, z pominięciem zasady ekwiwalentności świadczeń, warunków współpracy stron.

Istotą zarzucanej Energetyce Szczecińskiej praktyki monopolistycznej jest domniemane narzucenie Spółdzielni treści umowy nr [...] z dnia 05 marca 1990r., przedmiotem której było nieodpłatne przekazanie na rzecz dostawcy energii elementów infrastruktury energetycznej, oraz wyrażana w kolejnych latach trwania sporu zdecydowana odmowa partycypacji w kosztach inwestycji.

Jedną z kwestii o podstawowym znaczeniu dla rozstrzygnięcia przedmiotowego sporu jest: czy w innych okolicznościach, mając możliwość wyboru między różnymi dostawcami, Spółdzielnia zaakceptowałaby treść kwestionowanej umowy (dotyczy to przede wszystkim treści § 4, zobowiązującego ją do przekazania na rzecz

dostawcy zrealizowanego zadania inwestycyjnego)? Rozważając ten problem organ antymonopolowy stanął na stanowisku, iż przyjęcie przez odbiorcę energii elektrycznej niekorzystnych dlań postanowień, przy założeniu racjonalności jego decyzji, nie daje się inaczej wyjaśnić, jak tylko poprzez założenie narzucenia tych warunków przez dostawcę. Należy przy tym podzielić argumenty podnoszone przez skarżącą, że umowa Nr [...] w § 5 zawierała postanowienie o świadczeniu niemożliwym do spełnienia (dotyczące upoważnienia Spółdzielni do wystąpienia o umarzalny kredyt bankowy na realizację zadania inwestycyjnego oraz do jego rozliczenia z bankiem) z powodu uchylecia przepisów wykonawczych rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1988r. w sprawie ogólnych zasad udzielania kredytów bankowych na cele mieszkaniowe (Dz.U. 89, Nr 1 poz. 1 z późn. zm) wydanego na podstawie art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 26 lutego 1982r. Prawo bankowe (Dz.U. Nr 7, poz.56 z późn. zm.).

Uznając za dowiedziony fakt narzucenia warunków współpracy stron istotnym jest wskazanie reguł, na jakich współpraca ta winna się opierać, tak aby silniejszemu partnerowi stosunku umownego nie można było postawić zarzutu nadużycia posiadanej władzy rynkowej. Ustawa o przeciwdziałaniu [...] nie zawiera bliższych zasad dotyczących kwestii ekwiwalentności świadczeń uczestników umowy, w szczególności nie określa kryteriów odnoszących się do przyłączenia do sieci energetycznej dostawcy, a mających decydujące znaczenie przy ocenie przesłanki uciążliwości warunków umowy.

W chwili wszczęcia postępowania obowiązki stron sporu, tj. dostawcy i odbiorcy energii, w zakresie budowy i rozbudowy urządzeń przesyłowych precyzowała ustawa z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 ze zmianami) przed nowelizacją oraz przepisy wykonawcze do ustawy, w tym w szczególności rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 października 1998r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci energetycznych, pokrywania kosztów przyłączenia, obrotu energią elektryczną, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców (Dz.U. Nr 135, poz. 881).

W chwili wydawania niniejszej decyzji obowiązywała już znowelizowana ustawa Prawo energetyczne, a powołane wyżej przepisy wykonawcze do niej utraciły

swą moc.

Mając powyższe na uwadze oraz po analizie danych liczbowych przedłożonych przez strony organ antymonopolowy na podstawie dodatkowych wyliczeń dokonał porównania, z którego wynika jak kształtowałyby się – w świetle obowiązujących w trakcie trwania postępowania administracyjnego przepisów ustawy Prawo energetyczne, tj. sprzed i po nowelizacji ustawy – opłata przyłączeniowa w przypadku rozpatrywanej sprawy. W tym celu wzięto pod uwagę:

- wartość poniesionych przez Spółdzielnię nakładów na inwestycję, która na moment przejścia przez Energetykę Szczecińską protokołem odbioru z dnia 19 maja 1992r. elementów infrastruktury energetycznej wynosiła 584.321,73zł (po denominacji),
- wielkość opłaty przyłączeniowej określonej przez Energetykę Szczecińską S.A. – w świetle obowiązujących przepisów sprzed nowelizacji ustawy Prawo energetyczne – według kosztów rzeczywistych wynoszących [...] zł, które po ich obniżeniu, przy zastosowaniu średniorocznych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych publikowanych przez Prezesa GUS, wyniosłyby [...] zł*,
- wielkość opłaty przyłączeniowej obliczonej w świetle aktualnie obowiązujących przepisów ustawy Prawo energetyczne, przy założeniu, że stanowi ona 25% kosztów rzeczywistych, wynoszącej [...] zł*

Wyniki wyliczeń wskazują, iż gdyby Spółdzielnia realizowała przedmio-

* Niezbędne wyliczenia wykonano przyjmując:

- formułę określającą wartość opłaty przyłączeniowej z początku 2000r. ustaloną na początek 1993r.:

$$O_p^{(1993)} = O_p^{(2000)} * \prod_{i=2000}^{i=1994} \frac{1}{1+r_{i-1}}, \text{ gdzie:}$$

$O_p^{(1993)}$ - wartość opłaty przyłączeniowej ustalona na początek 1993r.,

$O_p^{(2000)}$ - wartość opłaty przyłączeniowej ustalona na początek 2000r.,

r_{i-1} - stopa dyskontowa w roku (i-1) równa średniorocznemu wskaźnikowi cen towarów i usług,

$\prod_{i=2000}^{i=1994} \frac{1}{1+r_{i-1}}$ - iloraz współczynników dyskontujących wartość opłaty przyłączeniowej z początku 2000r. na początek 1993r.;

- średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych:

- w 1993r. w wysokości 35,3%,
- w 1994r. w wysokości 32,2%,
- w 1995r. w wysokości 27,8%,
- w 1996r. w wysokości 19,9%,
- w 1997r. w wysokości 14,9%,
- w 1998r. w wysokości 11,8%,
- w 1999r. w wysokości 7,7%.

tową inwestycję do dnia 13 czerwca 2000r., to wartość opłaty przyłączeniowej, którą musiałyby ponieść, po urealnieniu na moment przyłączenia wskaźnikami cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanymi przez Prezesa GUS, byłyby prawie 4-krotnie niższa od faktycznie poniesionych przez skarżącą nakładów w latach 1990 – 1992.

Biorąc pod uwagę obecnie obowiązujące regulacje prawne (tj. Prawo energetyczne po ostatniej nowelizacji) zaangażowanie finansowe skarżącej kształtowałoby się na poziomie 6-krotnie niższym (zob. „Ile trzeba zapłacić za przyłączenie” Rzeczpospolita – Prawo co dnia, Nr 183, z dnia 7.08.2000r.)

Nie ulega wątpliwości, iż wskazane wyżej regulacje prawne nie obowiązywały w dniu zawarcia umowy dotyczącej nieodpłatnego przekazania zakładowi odcinków sieci i urządzeń energetycznych wybudowanych przez skarżącą Spółdzielnię, tj. w dniu 5 marca 1990r. Tym niemniej zgodnie z aktualnym orzecnictwem Sądu Antymonopolowego (por. wyrok z dnia 16 grudnia 1998r., sygn. akt XVII Ama 61/98) nie powinno być istotnych przeszkód dla oceniania zachowań dostawcy energii z punktu widzenia zgodności z zasadą ekwiwalentności wzajemnych świadczeń (art. 487 § 2 K.C.), według kryteriów wynikających z powołanych wyżej przepisów, z których wynika, iż przedsiębiorstwo energetyczne ma prawo domagać się od kontrahentów opłat za przyłączenie do sieci. Według znowelizowanych przepisów prawa energetycznego, tj. ustawy z dnia 26 maja 2000r. o zmianie ustawy Prawo energetyczne (Dz.U. 48 poz. 555) obowiązujących od dnia 14 czerwca 2000r. opłaty te nie będą jednak równe rzeczywistym kosztom przyłączenia. Obecnie przy kalkulacji opłat przedsiębiorstwa energetyczne uwzględniać będą mogły maksymalnie jedną czwartą średniorocznych nakładów na budowę odcinków sieci służących do przyłączenia wszystkich odbiorców. Wysokość opłat ograniczona jest przez ustalanie limitu ich podstawy.

Biorąc pod uwagę powyższe uznać należy, przy uwzględnieniu wszystkich dotychczasowych regulacji prawnych odnoszących się do działania sektora elektroenergetycznego i wynikających z nich zasad (Prawo energetyczne i wydane na jego podstawie akty wykonawcze), że opłata przyłączeniowa, jaką wniosłaby Spółdzielnia byłaby znacznie niższa od kosztów rzeczywiście przez nią poniesionych. Z tych też

powodów zachowanie Energetyki Szczecińskiej S.A. polegające na uporczywym uchylaniu się i odmowie partycypacji w kosztach wybudowania elementów infrastruktury energetycznej, które po zrealizowaniu przeszły na jej majątek z pogwałceniem zasad ekwiwalentności świadczeń, stanowi - w ocenie organu antymonopolowego - przejaw nadużycia posiadanej władzy i siły rynkowej i jest praktyką monopolistyczną, określoną przepisem art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o przeciwdziałaniu [...].

Rozważając zasadność argumentu podnoszonego przez stronę skarżoną, iż umowa na budowę zadania inwestycyjnego zawarta była w czasie obowiązywania ustawy o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym w gospodarce narodowej i po ogłoszeniu obecnej ustawy, a mimo to Spółdzielnia nie kwestionowała jej postanowień, uznać należy go za chybiony.

Po pierwsze dlatego, iż w rozpatrywanym sporze nie zaszła przesłanka art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu [...], która wskazuje, iż nie wszczyna się postępowania, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano stosowania praktyki monopolistycznej, upłynął rok. W przedmiotowej sprawie odmowa partycypacji w kosztach budowy odcinków sieci i urządzeń energetycznych miała miejsce od momentu przejęcia przez ZES S.A. protokołem odbioru z dnia 19 maja 1992r. elementów infrastruktury energetycznej i trwa nadal, a zatem byt praktyki monopolistycznej nie ustał i organ antymonopolowy jest władny wydać decyzję administracyjną nakazującą zaniechania jej stosowania.

Po wtóre analogiczne uprawnienia przysługiwałyby Urzędowi również wtedy, gdyby za moment stosowania praktyki monopolistycznej uznać datę zawarcia umowy na budowę zadania inwestycyjnego, gdyż mają one związek z intertemporalnym aspektem stosowania ustawy antymonopolowej z dnia 24 lutego 1990r. Ustawa weszła w życie dnia 14 kwietnia 1990r., a więc już po zawarciu spornej umowy na budowę odcinków sieci i urządzeń energetycznych na Osiedlu „Południe” w Gryfinie. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Antymonopolowego (por. wyrok z dnia 6 grudnia 1995r., sygn. akt XVII Amr 43/95) *„od chwili wejścia w życie ustawy antymonopolowej skutek prawny wywołany stosunkiem prawnym nawiązanym przed wejściem w życie tej ustawy, ale realizujący się już po jej wejściu w życie podlega*

ocenie tej (nowej) ustawy zgodnie z zasadą bezpośredniego działania ustawy nowej.”

Mając na uwadze powyższe organ antymonopolowy uznał zarzuconą praktykę za udowodnioną i orzekł jak w sentencji.

Podpisał:

Dyrektor Delegatury UOKiK w Gdańsku

Roman Jarząbek

Pouczenie: Od decyzji niniejszej służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Gdańsku w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia decyzji.

Otrzymują: